Elebitasuna eta Hezkuntza Euskararen Herrian

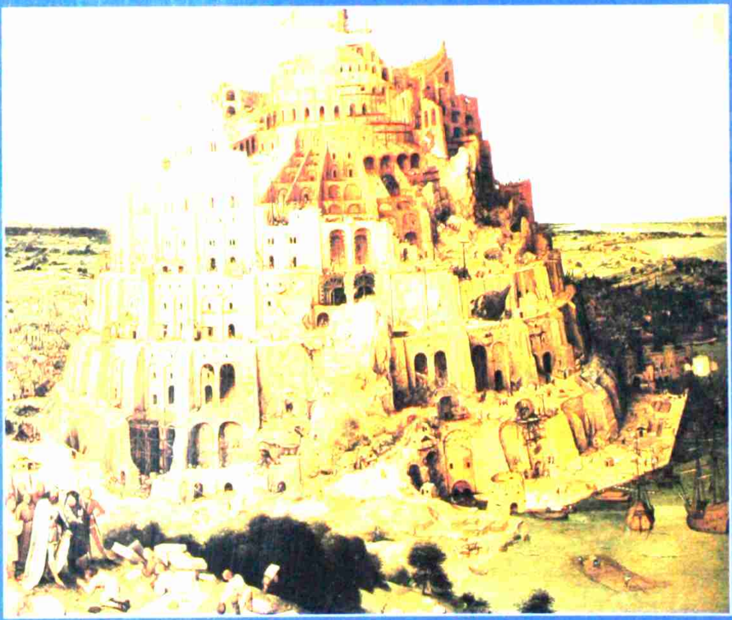

Felix Etxeberria Balerdi

Unibertsitate saila

AURKIBIDEA

HITZAURREA 11

AURKEZPENA 15

1. ZER DA ELEBITASUNA? 21
   Definizio-mota batzuk 21
   Elebitasun soziala eta elebitasun indibiduala 22
   Elebitasunaren sailkapena 24
   Ondorioak 27

2. HEZKUNTZA ELEBIDUNAREN BILAKAERA 29
   Mende beteko elezahar beltza elebitasunari buruz 29
   Luxenburgoko Nazioarteko Konferentzia 30
   UNESCOren Txostena (1953) eta Hanburgoko Konferentziak 32
   Ikastola aitzindariak 33
   Lambert-en ikerlanak 34
   Hezkuntza elebidunaren printzipioak gaur egun 36
   Ondorioak 39

3. EUROPAKO POLITIKA ETA HEZKUNTZA ELEBIDUNA 41
   Europako Erkidegoko hizkuntzak 42
   Hizkuntza erregionalak edo gutxituak 42
   Etorkinen hizkuntzak 51
   Ondorioak 55

4. HIZKUNTZ POLITIKA ESPAINIA, FRANTZIA ETA EUSKAL HERRIAN 57
   Hizkuntza erregionalak Espainiako Estatuan 57
   Azkenaldiko hizkuntz politika 63
   Espainiako Estatuko egoera, Europakoaren aldean 64
   Hizkuntz normalizazioa hezkuntzan 65
   Hezkuntza elebiduna Hego Euskal Herrian: dimentsio historiko-legala 65
   Ipar Euskal Herrian egoera 69
   Azkenaldiko legedia Espainia, Frantzia eta Euskal Herrian 72
   Legeei buruzko balantzea 87
   Ondorioak 88

5. ELEBITASUNAREN KASUA EUSKAL HERRIAN ... 91
Alderdi demografikoak ... 91
Euskal Herriko elebitasunaren alderdi soziologikoak ... 97
Egoera soziolinguistikoa Euskal Herriko hiru lurraldeetan (EAE, Nafarroa eta Iparraldean) ... 101
Euskarari buruzko ekimen integralak ... 114
Ondorioak ... 119

6. ELEBITASUNA ETA HEZKUNTZA EUSKAL HERRIAN ... 123
Hezkuntza elebidunaren hastapenak Euskal Herrian: ikastolak ... 124
Irakaskuntzako aldaketak: hizkuntz eredu berriak ... 127
Hizkuntz ereduen eboluzioa ... 133
Hizkuntz ereduak, ikastetxe-mota eta eskolatze-maila ... 152
Hizkuntz ereduak eta lurraldeak ... 156
Elebitasunetik eleaniztasunera ... 161
Elebitasuna Unibertsitatean ... 173
Irakasle ez-unibertsitarioen prestakuntza euskaraz ... 184
Helduen euskalduntzea ... 192
Animazio Soziokulturala eta euskara ... 197
Ikasmateriala ... 206
Ondorioak ... 209

7. HEZKUNTZA ELEBIDUNAREN EBALUAZIOA ... 213
Hezkuntza elebidunaren ebaluazioa Espainiako Estatuan ... 213
Euskal Herriko egoera ... 214
Euskal eskoletako elebitasunari buruzko ikerketa: 30 urteko esperientzia ... 217
Elebitasuna eta eskola-arrakasta ... 227
Elebitasuna eta Unibertsitatean sartzeko hauta-proba ... 229
Beste hainbat txosten eta ikerlan ... 230
Ondorioak ... 235

8. BIBLIOGRAFIA ... 237

"**Elebitasuna eta Hezkuntza Euskararen Herrian**" izeneko liburu honek Euskal Herriko hezkuntza eta hizkuntz mundua bere osotasunean besarkatu nahi lituzke. Euskal Autonomia Erkidegoa, Nafarroa eta Ipar Euskal Herria edo Iparraldearen egoera aztertzen du, errealitate hori osatzen duten hainbat eta hainbat alderdi ikertzen: euskararen egoera legala, dimentsio demografikoa, euskararekiko jarrerak, sistema elebiduna Euskal Herriko hezkuntzan, eskolatze-sistemaren eboluzioa hezkuntza-maila desberdinetan, irakasleen prestakuntza, Unibertsitate-munduaren errealitatea, ikas-materialaren produkzioa, Animazio Soziokulturala eta euskara, eta azken kapitulu bat ere bai, non aztertzen den zein den euskal eskoletako elebitasunaren balorazioa eta zein diren hizkuntz ereduen emaitza akademikoak, egindako ikerlanen arabera.

Egileak

"Liburu-aurkezle batek gutxitan izan du, egia esan, oraingo hau baino lan errazagorik, esango bainuke egileak bete-betean asmatu duela bere helburuarekin. Modu ezin xeheago batean deskribatzen digu Etxeberriak irakaskuntza elebiduna zein giro pedagogikotan garatu izan den, hots, hasi hizkuntza arrotz baten irakaskuntza goiztiarra desegoki eta are kaltegarritzat jotzen zen urruti samarreko garaietatik, eta, alderantziz, irakaskuntza horrek gaur egungo gizartearen beharrei erantzuteaz gainera, behar bezala antolatuz gero, ikasleentzat mesedegarria gertatzen dela pentsatzen deneko egunotaraino. Eta deskribatzen digu, baita ere, euskararen eta euskarazko irakaskuntza baloratzeko erabakia esplikatzen duen marko politikoa zein izan den ere identitate kolektiboa berreskuratzeko mugimenduaren barnean".

"...eta berari buruz egin dezakedan iruzkinik onena da, ez dudala ezagutzen hizkuntza propioa duen beste ezein Komunitate Autonomotan hizkuntza horrek bere hezkuntza-sisteman duen presentziari buruzko azalpen hain argi eta hain osaturik".

Miquel Siguan. Bartzelona Unibertsitateko
Psikolinguistikako Katedraduna.

erein

Felix Etxeberria Euskal Herriko Unibertsitateko Hezkuntza Zientzietako Katedraduna da; lehenik eskolan irakasle eta zuzendari bezala eta gero Unibertsitatean irakasle eta ikerlari lanean 25 urtetik gora daramatza, hezkuntza elebidunaz eta kulturartekoaz zenbait lan argitaratuz.